

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste Commissie voor VWS
Postbus 20018
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Onderwerp

begroting VWS 2017

Datum	Referentie	Inlichtingen bij	Bijlagen
2-11-2016	16-0215/DK/HvB	Dorien Kloosterman, d.kloosterman@iederin.nl	1

Geachte leden van de Tweede Kamer,

In de week van 7 november spreekt u over de begroting van VWS.

Bij de decentralisatie en hervormingen in de zorg zijn mooie woorden gewijd aan meedoen in de samenleving en het versterken van de redzaamheid van mensen met een beperking of chronische ziekte. Met het van kracht worden van het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een beperking van kracht committeert Nederland zich ook echt aan het inrichten van een samenleving waarin iedereen meetelt en meedoet.

Deze belofte van mee kunnen doen, wordt alleen ingelost als mensen kunnen vertrouwen op goede zorg. Het aanbod van goede zorg en ondersteuning staat echter zwaar onder druk als we kijken naar grote groepen in onze achterban.

De zorg schiet tekort voor met name:

- mensen met een complexe en langdurige zorgvraag
- gezinnen met kinderen die veel zorg en ondersteuning nodig hebben
- jongeren met een (licht)verstandelijke beperking op de drempel van volwassenheid

Deze groepen krijgen door het ontbreken van goede zorg hun leven niet meer rond, laat staan dat ze volwaardig kunnen meedoen in de samenleving.

Urgente knelpunten:

- 1. Te hoge kosten bij ingewikkelde en langdurige zorgvraag**
- 2. Jongeren boven de 18 raken uit beeld**
- 3. Gemeenten nemen hun verantwoordelijkheid onvoldoende**
- 4. Stelsel zorgwetten gaat niet uit van mensen**

Bezoekadres
Churchillaan 11
3527 GV Utrecht

Postadres
Postbus 169
3500 AD Utrecht

T 030-720 00 00
E post@iederin.nl
I www.iederin.nl

KvK 30250451
Bank NL93TRIO 025 46 57 605

Deze knelpunten zijn te urgent om over te laten aan een volgend kabinet. We doen een beroep op u om in dit laatste begrotingsjaar op de volgende punten het beleid aan te passen en in ieder geval een aanvang te maken met reparaties en verbeteringen.

1. Te hoge kosten bij ingewikkelde en langdurige zorg

Zoals bekend zijn de zorgkosten verdubbeld voor mensen die veel zorg nodig hebben. Dit blijkt onder meer uit onderzoek van Nibud in opdracht van Ieder(in). Sommige huishoudens besteden daardoor tot 4000 euro meer aan zorgkosten dan in 2011.

We zien dat sommige groepen extra hard worden getroffen door de stapeling van zorgkosten. Daarbij gaat het over mensen met complexe en langdurige zorgvragen en gezinnen met kinderen die veel zorg nodig hebben. We moeten voorkomen dat mensen zorg mijden omdat ze de kosten niet kunnen opbrengen.

De aangekondigde verlaging van eigen bijdragen voor de Wmo is een eerste stap. Echter er is dringend aanvullend beleid nodig om de zorgkosten, zeker voor de genoemde groepen, zo snel mogelijk omlaag te brengen.

- ***Verlaag landelijke inkomensafhankelijk maxima van eigen bijdragen Wmo en Wlz ook voor alleenverdieners. Maximeer eigen bijdragen ook voor mensen met een inkomen boven 130 procent van het sociaal minimum.***
- ***Onderzoek hoe de bijdragen, kosten en premies rechtvaardiger, eenvoudiger, beter stuurbaar en uitlegbaar kunnen worden.***
- ***Zorg dat gemeenten het budget voor inkomensondersteuning ook echt gebruiken voor de groepen die dat nodig hebben.***

2. Jongeren boven 18 raken uit beeld

Dringende aandacht is nodig voor jongeren met een (licht)verstandelijke beperking die 18 jaar worden. Gemeenten en aanbieders zijn niet alert genoeg als het gaat om deze groep. De jongeren worden zelf verantwoordelijk voor het voortzetten van hun hulp of ondersteuning, zonder dat ze goed zicht hebben op de gevolgen van het stopzetten daarvan. In de praktijk blijkt dat ze slecht worden voorbereid op de beslissingen die van hen worden verwacht. Het risico is dat zij diep in de problemen komen en later moeten terugkeren in de hulpverlening met een zwaardere en gecompliceerdere ondersteuningsvraag.

Voorkom grote problemen voor deze groep jongeren:

- ***Voorkom wisselen van behandelaars/begeleiders als de jongere niet langer onder jeugdhulp valt. Ga uit van continuïteit van de zorg als dat nodig is.***
- ***Zorg dat jongeren zich beter kunnen voorbereiden op de keuzes die ze moeten maken.***
- ***Vraag aan jongeren wat zij nodig hebben.***

3. Gemeenten nemen hun verantwoordelijkheid onvoldoende

Het onzorgvuldig en onkundig afhandelen van aanvragen voor Wmo-voorzieningen of aanvragen voor jeugdzorg leidt ertoe dat mensen met een beperking op of chronische ziekte minder kunnen meedoen in de samenleving.

Veel gemeenten slagen er maar niet in om de noodzakelijke en passende hulp rond te krijgen voor met name gezinnen met kinderen die een complexe hulpvraag hebben en jongeren met een licht-verstandelijke beperking.

In de bijlage leest u het persoonlijke verhaal van Jan, als voorbeeld van de gevolgen hiervan.

Gemeenten hebben moeite met een tijdige en passende indicatiestelling. Ze passen verlengde bezwaartermijnen toe waardoor mensen die in bezwaar gaan eindeloos lang wachten op hun uiteindelijke beschikking. Indicaties verlopen voordat er een uitspraak ligt van de bezwaarcommissie.

Tusseloplossingen zoals een kleine zorg in natura-voorzieningen (in plaats van een persoonsgebonden budget) bieden geen soelaas omdat die vaak niet goed aansluiten op de levensomstandigheden van de mensen die de zorg nodig hebben.

Spreek gemeenten aan op hun verantwoordelijkheid. De afspraken met gemeenten die met de decentralisatie en hervormingen zijn gemaakt, zijn niet vrijblijvend. Dring erop aan dat gemeenten tot tijdige en passende zorg en ondersteuning komen.

4. Het stelsel van zorgwetten gaat niet uit van de leefwereld van mensen

Het systeem van zorgwetten en -regelingen is veel te ingewikkeld, vooral voor grote groepen mensen met ingewikkelde zorgvragen. Mensen hebben in de praktijk te maken met meerdere wetten (Wmo, Wlz, Zvw, Jeugdwet).

Gemeenten, CIZ, zorgverzekeraars en zorgaanbieders verwijzen binnen dit stelsel te vaak naar elkaar en ze werken te veel langs elkaar heen, zonder dat er een goede oplossing op tafel komt voor de mensen. Ook dit heeft ernstige gevolgen voor mensen met complexe en langdurige zorgvragen en gezinnen met kinderen die een zware zorgvraag hebben.

Schrijnend zijn de problemen met de langdurige zorg voor jonge kinderen. Een groep van 2300 kinderen die deel uit maken van de Wlz-indiceerbare - levenslang en levensbreed op zorg aangewezen - heeft na herindicatie door het CIZ, geen toegang meer gekregen tot de Wlz vanwege strengere toelatingscriteria.

Komend voorjaar verwachten we nog grotere problemen als ouders van kinderen die geen toegang meer krijgen tot de Wlz, zorg gaan aanvragen bij gemeenten (Jeugdwet). Behalve dat gemeenten velen zullen terugverwijzen naar het CIZ, zullen ook eindeloze discussies plaatsvinden over de hoogte van de indicatie.

De kinderen en hun ouders krijgen daardoor niet de zorg en ondersteuning die zo hard nodig is. Deze gezinnen krijgen hun leven niet langer rond zonder de noodzakelijke zorg.

- ***Vraag de staatssecretaris om met spoed met een goede toegangsregeling (passend afwegingskader) voor de Wet langdurige zorg te komen voor de kinderen die dit nodig hebben.***
- ***Spoor gemeenten, zorgverzekeraars en zorgaanbieders aan met sluitende afspraken te komen over de zorgwetten heen.***

Wij gaan ervan uit dat u deze aanbevelingen in uw beraadslagingen meeneemt en wensen u een vruchtbaar debat toe.

Met vriendelijke groet,

Illya Soffer
Directeur

Bijlage: Gemeenten schieten tekort: het verhaal van Jan

Bijlage:

Gemeenten schiet tekort: het verhaal van Jan

Jan is een jonge man van 24 jaar. Jan heeft een lichte verstandelijke beperking en een psychische aandoening. Jarenlang stond jaren hij op de wachtlijst voor een eigen sociale huurwoning. Eindelijk was het zo ver. Er kwam een eigen kleine woning beschikbaar voor hem. Tot mei 2015 had Jan een indicatie voor beschermd wonen, in de vorm van een persoonsgebonden budget. Hiermee kon Jan zijn eigen leven inrichten, juist omdat er voldoende begeleiding mogelijk was.

Jan stond op het punt om uit zijn ouderlijk huis te vertrekken, maar in mei 2015 werd Jan door een Wmo-consulent geherindiceerd. Het bezoek van de consulent verliep uiterst moeizaam. Er werden - volgens Jan en zijn vertegenwoordiger - niet de relevante vragen gesteld. Vragen over de echte zorgbehoefte kwamen niet aan de orde. Het verslag van dit gesprek werd opgestuurd (na 2 maanden!) en het gaf dan ook absoluut niet weer wie Jan is en wat zijn behoefte aan hulp inhoudt. De Wmo-indicatie die volgde gaf Jan nog maar een derde van zijn begeleidingsuren vergeleken met zijn Ciz-indicatie. Hierop is onmiddellijk bezwaar aangetekend.

Na 3 maanden volgde de uitspraak: bezwaar niet gehonoreerd. Gevolg: Jan moest de huur opzeggen van zijn zelfstandige woning en hij ging noodgedwongen weer bij zijn moeder (weduwe) wonen.

De moeder begeleidt Jan nu zo goed als zij kan, zonder daarvoor een tegemoetkoming te krijgen. Noodgedwongen heeft ze haar baan moeten opzeggen om er thuis te kunnen zijn voor haar zoon. Er loopt op dit moment een aanvraag voor bijstand. Maar de moeder geeft aan deze situatie zelf niet lang meer vol te kunnen houden. Niet alleen het leven van Jan is volledig overhoop gehaald, ook dat van zijn moeder.